

46.350

KÖNYVTÁRI

Híradó

szeptember 1967 október

K Ö N Y V T Á R I H I R A D Ó
A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KOZLÖNYE
XI. évf. 5.sz. 1967. szept.-okt.

A FÉLSZÁZADOS NAGY OKTÓBER -

ÉS A KÖNYVTÁRÜGY

A közeljövőben ünnepli a haladó emberiség az Októberi Szocialista Forradalom 50 éves jubileumát. Amikor John Reed félszázada leírta az emberi történelem ez első győztes proletárforradalma 10 napjának riportszerű történetét, nem tévedett, amikor úgy jellemezte, hogy "megrengette a világot". Soha nem volt még az emberiség történetében olyan diadalmasan előrehaladó termelési rend, mint a szocializmus, amelyet öt évtized alatt az emberiség egyharmada életformaként elfogadott. A Lenin-vezette szovjet proletárforradalom ennek a győzelemnek a kezdő lépése volt.

A szocialista forradalom mindjárt első napjaitól kezdve nagy gondot fordított a kultúra terjesztésére, az embertömegek kulturális felemelésére, a forradalmi gondolatnak

a könyveken, sajtótermékeken keresztül, az irodalom és a művészet révén történő rohamos terjesztésére.

Lenin 1917 november közepén - tehát a munkás-pa-
raszt állam megszervezésének munkától tulzsufolt első
napjaiban - talált magának időt ahhoz, hogy cikket írjon
"A Petrográdi Közkönyvtár feladatairól" címen. A volt
Császári Könyvtár lépett elő a Szovjetunió első közkönyv-
tárává, és Lenin rámutatott ennek feladataira: "Ahhoz,
hogy értelmesen, tudatosan és sikeresen vehessünk részt
a forradalomban, tanulni kell - írta -, Petrográdban, a
cárizmusnak a népművelésre gyakorolt sokévi züllesztő
hatása következtében, a könyvtárügy nagyon rosszul van
megszervezve." Ezután legfontosabb feladatként a nemzet-
közi könyvtárközi csere bevezetését, az olvasótermeknek
a dolgozók számára való nyilvánossá tételét, hétköznapi
és vasárnapi nyilvános-szolgálat bevezetését, a könyvtá-
rosok, - főleg női munkaerők - számának növelését írta
elő.

Az orosz proletárforradalom vezérének e cikke -
mind tárgyát, mind pedig időzítését tekintve - különö-
sen aláhuzza a kultura könyvtári eszközökkel történő
terjesztésének forradalmi jelentőségét. A magyar könyv-
tárügy dolgozói számára - akik a Nagy Október félévészá-
zadának megünneplése után rövidesen a Magyar Tanácsköz-
társaság ötvenéves fordulójának ünneplésére is készül -
nek - ugyancsak jelentőségteljes ez összefüggések alá-
huzása. S mi, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár munkatár-
sai, joggal tekinthetjük nem csupán jelképesnek, hanem
nagyonis gyakorlati jelentőségűnek azt a tényt, hogy
könyvtárunkat éppen az a Szabó Ervin fejlesztette köz-
könyvtárrá, aki a magyar munkásmozgalom egyik baloldali
vezére volt.

Dolgozóink a félszázados évfordulót olyan bibliográfiák kiadásával, kiállítások rendezésével, könyvek ajánlásával ünneplik meg, amely csaknem kétszáz ezres olvasótáborban népszerűsítik a Nagy Októbert és félévszázados, állandóan terebélyesedő eredményeit. Ezzel járulnak a forradalom és a kultúra elválaszthatatlanságának tudatában annak az ünnepnek az elmélyítéséhez, amelyről a világ népeivel együtt november 7-én emlékezünk meg.

TOLNAI GYÖRGY

- Ó Ó Ó -

A NAGY OKTÓBERI SZOCIALISTA FORRADALOM ÉS A

FŐVÁROSI KÖNYVTÁR

Első tekintetre meglepő: világtörténelmi esemény, és a szerény budapesti kulturintézmény egyazon címben. Valójában az 1917-es oroszországi forradalmak, a februárit is ideértve, hazai visszhangját nem is olyan nehéz a Fővárosi Könyvtárral reális kapcsolatba hozni. A számos mozzanat közül csak a jelentősebbek: az 1917-es februári orosz forradalom utáni időkben megjelent tengernyi kommentárból bizonyára éppen a Fővárosi Könyvtár igazgatójéé, Szabó Erviné a leginkább előremutató. A Népszavában és a Huszadik Században megjelent "Az orosz forradalom és a béke" című, a maga idején is nagy figyelmet keltő cikkének legfőbb mondanivalója: a központi hatalmak, Ausztria-Magyarország és Németország, amely a "cári zsarnokság elleni harc" jelszavával igyekezett elfogadtatni az Oroszország elleni háború eszméjét, most, a demokratikus forrada-

lom győzelme, a cárizmus megdöntése után bebizonyíthatja, hogy őszintén gondolta, amit hirdetett. Azzal igazolhatja becsületes szándékait, ha beszünteti a forradalmi Oroszország elleni háboruját. Nem kétséges, az, hogy Szabó Ervin semmiféle illuziót nem táplált a központi hatalmak uralkodókörével szemben, de az adott történelmi helyzetben taktikailag a leghelyesebben járt el -, kihasználta, hogy a legális sajtóban így küzdhetett és küzdött a békéért.

Ma már történelmi tényként könyvelik el, hogy Szabó Ervin az 1917 nyarán még szárnyait bontogató, de 1917 novembere után már erőteljesen jelentkező illegális antimilitarista mozgalom szellemi vezére volt. A közelmúltban megismert levéltári dokumentumok újabb adalékokkal támasztották alá ezt a megállapítást. 1919 november 10-től keltezett rendőri jelentések számolnak be róla, hogy a Galilei Kör forradalmi szárnyához tartozó fiatalok ugyyszólván a Nagy Októberi Szocialista Forradalom másnapján kezdték meg a korábbinál sokkal lendületesebb agitációjukat, jelentős részük volt abban, hogy a szociáldemokrata párt óvatoskodó vezetői az orosz proletárforradalom melletti, 1917 november 25-i iparcsarnoki tömegtüntetés megrendezésére kényszerültek és abban, hogy sor kerülhetett az 1918 januári nagy sztrájkra, amelynek egyik legfőbb célja: rákényszeríteni a Szovjetoroszországgal való méltányos béke megkötésére a központi hatalmakat.

Hogy Szabó Ervin állt végső soron a konspirációs munka mögött, azt sokan megírták már. Mindez inkább csak lazán kapcsolódott a Fővárosi Könyvtárhoz. Azt azonban nem tekinthetjük véletlennek, hogy éppen 1917 decemberében indult a könyvtárban orosz nyelvű tanfolyam. Azt is tényként fogadhatjuk el, hogy a legfelsőbb kormányköröket, Vázsonyi Vilmost, az akkori igazságügyminisztert, a minisztertanácsi jegyzőkönyvek tanúsága szerint (amelyek kiadására a közelmúltban került sor), a kormányt is foglalkoztató, aggasztó

illegális, háboruellenes, az orosz proletárforradalmat példaként emlegető röplapok szerkesztésében Szabó Ervinnek elsőrangú szerepet juttattak és hogy ilyeneket a könyvtár roncsgépén is sokszorosítottak. Baloldali és kommunista kortársírók, mint Lengyel József, Sinkó Ervin, ez időket megörökítő műveikben a Fővárosi Könyvtárt, annak igazgatóját állítják az antimilitarista mozgalom középpontjába.

A könyvtár régi irattárában tucatnyi érdekes dokumentum örököltette meg, hogy Szabó Ervin személyesen járt el vidéki orosz fogolytáborok parancsnokainál, hogy azok megfelelő felkészültségű orosz tiszteket bocsássanak rendelkezésre a központ szláv anyaga feldolgozására. 1917 tavaszától 1918 tavaszáig több ilyen orosz tiszt dolgozott a központban, közülük egyesek 1918 tavaszán hazatértek. Vajon volt-e politikai háttere ennek az akciónak? Ezt egyelőre csak két mozzanat valószínűsíti. Az egyik, hogy éppen az 1917-es februári forradalom után kezdte szorgalmazni Szabó Ervin ilyen hadifoglyok átengedését a könyvtár számára, a másik: az intézményben dolgozott hadifoglyok közül ketten önként visszatértek a forradalmi Oroszországba. Említést érdemel itt az a körülmény is, hogy számos forrásból tudjuk: Szabó Ervin bécsi diákévei alatt már szoros kapcsolatban állt orosz forradalmi emigránsokkal és azok illegális propagandamunkáját, nyomtatványoknak Magyarországon át a cári Oroszországba csempészését később, mint a Fővárosi Könyvtár vezetője is segítette. Végül arról sem feledkezhetünk meg, hogy Szabó Ervin volt az egyetlen olyan magyar tudós, akit Lenin 1918 májusi kezdeményezése és az általa fogalmazott, aláírt rendelet alapján létesült moszkvai Kommunista Akadémia tagjává választottak. Erről az 1918 nyarán már általánossá lett szovjetellenes kampány ellenére még a jobboldali lapok is bizonyos nemzeti büszkeséggel emlékeztek meg.

Csupán néhány, figyelmet érdemlő mozzanatot említettünk itt fel annak igazolására, hogy távolról sem erőltetett, ha a Fővárosi Könyvtárt a forradalmi eseményekkel kapcsolatba hozzuk. Annyi bizonyos, hogy az eddig megismert adotkkal nem meritettük ki a témát. További behatóbb kutatás minden bizomnyal gazdagítja majd a képet.

REMETE LÁSZLÓ

==..==..==

ÜNNEPI KIADVÁNYOK A FORRADALOM ÉVFORDULÓJÁRA

Egy emberöltő a történelemben rövid idő, ez az utóbbi mégis gyökerében változtatja meg a világot. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója visszapillantásra, számvetésre késztet. Könyvkiadásunk is ennek jegyében készül a megelékezésre, hisz mind a már megjelent, mind az előkészületben lévő könyvek elemzést és összefoglaló képet adnak vagy magáról a forradalomról, vagy az azóta eltelt időszak fejlődéstörténetének egy-egy oldaláról.

Sok szemtanuban érlelődtek az élmények fél évszázadon át, hogy most, a munka elvégeztével vesse papírra őket. A magyar internacionalisták a résztvevők szenvedélyével memoárok egész sorával elevenítették fel e nagyszerű napokat. Münnich Ferenc "Viharos esztendők" című önéletírása - a hádfogságban öntudatra ébredő katonák harcától a hazatérésig és az emigráció sokszor kalandfilmbe illő, de tartalmában véresen komoly viszontagságaiig - a szocializmusért folytatott harc bemutatása. Sik Endre ugyanezen az utón indult, hogy a Szovjetunióban - először, mint hadifogoly tiszt - megtelepedve, részt vállaljon a hétköznapi munkájában. A "Próbaévek" a kommunistává érés éveit a

szerző és nagyon sok társa életében.

Garasin Rudolf "Vörössapkás lovasok" című könyve is a forradalomhoz csatlakozó magyar hadifoglyok harcait ábrázolja.

Zalka Máté szépirói eszközökkel, élő és költött alakok felvönültatásával jeleníti meg a kort "A bolygók visszatérnek" című, a 30-as évek elején írott, most először megjelent munkájában.

Lenin alakját Boncs-Brujevics, titkára - visszaemlékezései, riportjai, Kazakevics "Kék füzet" című regénye és Gyurkó László "Lenin, október" című kötete idézik. Utóbbi nagyon érdekes történelmi képet fest a száztázeleji Oroszországban erjedő forradalmi mozgalom kialakulásáról és győzelmének első napjairól. Ahogyan Lenin ezeknek az eseményeknek középpontjában állt, úgy rajzolódik ki egyénisége - e könyv lapjain - a forradalom ki-fejlődésének ábrázolásából is. Eszméivel a tőkésrend adta bálványok ellen küzd; magatartásában még a hatalmas - kodás legcsekélyebb látszatától is távoltartja magát. Szerénysége, egyszerűsége mindenfajta kivételezettséget elvet, igazi népvezér, személyes életével is bizonyít.

A szovjet tudomány és technika fejlődését a kitűnően rendezett kiállításon kívül az ünnepi alkalomra megjelenő kiadványok sora reprezentálja. "Az atomvárostól a csillagvárosokig" című, tudományágak szerint tájékoztat a legujabb eredményekről olyan népszerű magyarázattal, egyszerű stílusban, hogy mindenki számára élvezetes olvasmány. Természetesen a teljesség igénye nélkül beszél az atomenergia felhasználásáról, a kémia egyik-másik területéről, például a szintetikus élelmiszerek előállításáról, a csillagközi párbeszéd lehetőségéről. A kibernetikai civilizációk feltételezésével felvillantja az értelmes élet új, mesterséges eredetű formáinak a problémáját.

"A Szovjetunió 50 éve" című kiadvány részletes történelmi áttekintést nyújt, majd statisztikai adatok tárgykörönkénti felsorolásával illusztrálja az ország fejlődését.

Szépirodalomban a kiemelkedő művek (pl. Szerafimovics: "Vasáradat" stb.) ujrakiadása mellett például olyan érték jutott el most hozzánk, mint Jakovlev "Kegyetlen éjszaka" című novelláskötete. Egyik legmarkánsabb írása a moszkvai forradalom első szépirói ábrázolása. Testvérek és barátok egymással szembekerülése, a harcok leírása, lélekrajz - tömören ábrázolják a forradalom sodrát és problematikáját is az "Október" című kisregényben.

A modern szovjet lírikusokról és prózairókról "Az új szovjet irodalom" címen látott napvilágot egy érdekes tanulmánykötet, Kárdos László bevezetőjével, amely áttekinti és összegezi ezt az irodalmi korszakot. A tanulmányok egy-egy alkotó életútjának plasztikus képét adják.

Az ünnepre megjelenő könyvek hosszú sorából - a témagazdagságot jelezve - csak néhányat ragadtam ki, amelyekre feltétlen érdemes felfigyelnünk.

BALLAGI ÁGNES

+ . + . + . +

AURÓRÁTÓL A HOLDRAKÉTÁIG"

Vetélkedő a Ferencvárosban

Előre bocsájtjuk, hogy "Az Aurórától a holdrakétáig" vetélkedő kerületi összes tapasztalatairól, valamint a számszerű adatokról nem kívánunk e cikkben írni, részben, mert nagy terjedelmet igényelne, részben, mert a sok értékes tapasztalatot csak alapos elemző munka után lehet nyilvánosságra hozni.

Bebizonyosodott, hogy csak a kerületi kulturális szervek összefogása hozhatja meg az eredményt: a IX. kerületben pillanatnyilag azt, hogy a döntőben huszan vettek részt.

A kezdeti lelkes felbuzdulás után volt lemorzsolódás, de az a tény, hogy a fiatalok - közel fél évig - tanulmányozták a Szovjetunió földrajzát, történelmét, gazdasági és kulturális fejlődését - nagy eredmény!

Versenyzőket - általában 10-10 személlyel - a kerületi könyvtárak és az üzemek szerveztek. (Pl. Budapesti Vegyiművek, Magyar Gyapjufonó és Szövőgyár.) A középiskolásokat a KISz toborozta. Az ipari tanulók egész kollektívája a 23-as könyvtár szervezésében vetélkedett.

Az I. fordulóhoz egy jó előadás és filmvetítés adott segítséget. Az előadás tematikája kapcsolódott a kérdésekhez, a filmek viszont régiek, elhasználtak voltak, majdnem élvezhetetlenek.

Az első forduló eredményeinek értékelése nem okozott sok problémát, mert az eredményt számszerűleg értékelhettük. A második forduló válaszai ellenben az értékelő bizottság munkatársaiban érdekes gondolatokat ébresztettek.

Nézzünk néhány választ!

/Szimonov: Élők és holtak. Film./

Kérdés: Milyen gondolatokat, érzéseket váltott ki Önből a film?

Válasz: /16 éves gimnazista/ "Ez a film a háboru borzalmait elevenítette fel, mint sok más szovjet filmalkotás. Tehát a háborutól való iszonyodást váltotta ki belőlem."

Válasz: /16 éves ipari tanuló/ "Nagyszerű dolog a hazáért harcolni. Az embernek első feladata, hogy a hazáért harcoljon."

Válasz: /23 éves asztalos szakmunkás/ "Teljesen új, igazabb oldaláról ismertem meg az akkori időket és meglepett ez az őszinte önbírálat, amely a szovjet népnek oly nagy áldozatába került." [Szó szerinti idézet.]

Válasz: /28 éves vegyésztechnikus/ "Érthetetlen előttem a szovjet csapatok készületlensége a háboru elején. Az embert kell nézni és bizni kell benne, nemcsak a papír a fontos. Igen nagy jelentősége van a jó emberismeretnek."

Megjegyezzük:

1. A 15 éves ipari tanuló nem versenyképes a 22 éves érettségizett fiatalemberrel szemben, de még az olvasott szakmunkással sem. Főként lemarad, ha egy könyvről, vagy egy filmről önálló véleményt kell alkotnia.
2. Meglepően sok volt a sablonos, "szólamos" válasz, amit mi értékelők annak tulajdonítottunk, hogy részben az ipari tanulók az iskolában még nem szoktak hozzá az önálló véleményalkotáshoz, részben pedig az adott filmről véleményt írni bizonyos élettapasztalat, történelmi tudás és olvasottság kell.
3. Az üzemek munkásai, technikusai érték el a magasabb pontszámokat az iskolásokkal szemben. Szépen szerepeltek a technikusok, de a fiatal szakmunkások sem maradtak el mögöttük.

Több hónapos munkánk meglepően szép befejezése volt a szeptember 29.-én megrendezett kerületi döntő. A 21 meghívott - döntőbe került - versenyző közül huszan megjelentek és bizonyítottak is!

A vetélkedő igazolta, hogy a mi fiataljaink ismerik és szeretik a Szovjetunió népeit, életét, eredményeiket. Egyoldalú az a felfogás, hogy a fiatalok csak a könnyű műfajok kedvelői - a tánc, a tánczene megszállottjai. Komoly felkészültségük ennek az ellenkezőjéről tanuskodott.

Ugy éreztük, bizhatunk bennük, számíthatunk rájuk a jövőben is, amikor komoly munkáról, véleményalkotásról lesz szó. Megnyugtató volt az is, hogy az egész fiatalokkal együtt az idősebbek is vetélkedtek, olyanok is egyebek közt, mint a Vegyiművek egyik 60 év körüli szakmunkása.

Befejezésül csak annyit: ez a vetélkedő igényességével, szervezettségével igen alkalmas volt arra, hogy újra meg újra elmondhassuk: fiataljaink között, igen sok a komoly, értékes ember, akikre számítani lehet.

LÉVAY LÁSZLÓ a
KISz IX. ker. Bizottság
kulturfelelőse

HARMAT Ferencné
39-es könyvtár

.
"Szervusz, Kedves Ismeretlen Barátnóm! . . . "

Levelezés szovjet gyerekekkel
az 1-es gyermekkönyvtárban

Juliusban egy levelet adott át nekünk Bikácsi elvtársnő. A levél Szevasztopolból jött, a Gajdarról elnevezett Központi Gyermekkönyvtárból. Ime így szól:

"Tisztelt Elvtársak!

A Központi Gajdar Gyermekkönyvtár olvasói barátkozni szeretnének az Önök könyvtárának ifju olvasóival.

Nagy távolság választ el minket egymástól, de ez nem zavarhatja gyermekeink barátságát. Ha az Önök olvasói hajlandók barátkozni és levelezni, írják meg ezt nekünk.

Szeretnénk, ha könyvtáraink aktivái leveleikben mesélnének egymásnak országukról, városukról, ahol laknak, a könyvtárról, ahova járnak és szülővárosuk látképét ábrázoló levelezőlapokat, országismereti könyveket cserélnének. Szeretnénk remélni, hogy olvasóink jóbarátok lesznek és barátságuk hasznos lesz.

Kedves kollégák, minden jót és kiváló munkasikereket kívánunk Önöknek!

A Központi Gajdar Gyermekkönyvtár
munkatársai"

Orosz szakos munkatársunk is van, így nem volt nehéz azonnal válaszolni. Szöllősiné Waldapfel Anna megírta a levelet, amelyben röviden beszámoltunk könyvtárunk tevékenységéről. Erre válaszolva, irtak ők is munkájukról és elküldték néhány levelezni kívánó olvasójuk nevét és címét. Még képeslapokat és egy városismertető könyvet is kaptunk ajándékba.

A levél fordítását és a címetek közben kitettük a faliújságra, és sorban jelentkeztek a gyerekek, akik szeretnek levelezni. Nem egészen könnyen ugyan, mert - ahogy leveleik egyszerű tömondataiból is látszik - nagyobb volt bennük a lelkesedés, mint a nyelvtudás, de megszülettek az első levelek. Szöllősiné kicsit segített, és jó szolgálatot tett Kaszab Andor: Szovjet-magyar diáklevelezés című könyve is.

Egyik fiu, Haas László levele egy szovjet kislánynak, Szveta Perovához:

"Kedves Szveta!

A könyvtárban kaptam meg a cimedet. Szeretnék veled levelezni. 14 éves vagyok, nyolcadik osztályos. Bélyegget gyűjtök és szalvétát. Írd meg, hogy Te mit gyűjtesz? Van egy bátyám, őt Jánosnak hívják és katona. Van-e testvéred? Légy szives, küldj egy fényképet magadról. Milyen tanuló vagy? Én 3.2 voltam, de javítani szeretnék.

Válaszodat várom:

Laci"

És egy másik levél, Tölgyesi Györgyié:

"Szervusz kedves Ismeretlen Barátnőm!

Üdvözöl téged magyar barátnőd, Györgyi! Én 14 éves vagyok, első gimnáziumba járok. Az iskolánk szép, nagy, világos. Nekem van édesanyám, édesapám, nagyanyám, nagyapám és egy 13 éves öcsém. Kedvenc tantárgyaim a testnevelés és az orosz nyelv. Szeretek olvasni is. Könyvtárba járok, ott kaptam meg a cimedet. Ezzel zárom levelem.

Viszontlátásra:

Györgyi

U.i. Gyors választ várok!"

Valóban gyorsan érkezett a válasz Ljuba Brusznyicinától:

"Szervusz Kedves Györgyi!

Engem Ljubának hívnak. 14 éves, VII. osztályos vagyok. Az iskolában angolul tanulok, nagyon tetszik nekem az angol nyelv. Szevasztopolban, a hős városban lakom. A városunk nagyon szép. A mi iskolánk is készül a Nagy Október 50. évfordulójára.

Nagyon szeretek mindenfajta sportot, de különösen a kosárlabdát és az uszást.

Írd meg, láttál-e már tengert? Írjál városodról, osztályodról, iskoládról, a könyvtárakról. /Én is könyvtártag vagyok./

Türelmetlenül várom válaszodat:

✂

Ljuba"

Ugy gondoljuk, hogy a levelezéssel még egy szívfolttal sikerült gazdagítani az 50. évforduló megünneplését. Reméljük, hogy a levélírók kitartóak lesznek. Mindannyian izgatottan várjuk a többi szovjet gyermek válaszleveleit. Jó dolog levelet kapni, igazi baráttra lelteni...

..... Az 1-es gyermekkönyvtár dolgozói

HÁROM JUBILEUMI KIADVÁNYUNK

Gorkijtól - napjainkig

/Ajánló bibliográfia 50 év szovjet irodalmából/

Ünnepi kiadványaink sorában nemcsak könyvészeti, hanem irodalomtörténeti szempontból is jelentős mű, i - gazi "meglepetés" Ecsedy Andorné és Gáliczky Éva közös munkája. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójához méltó ajándék mind az olvasó, mind a könyvtáros számára.

A szovjet irodalom rendkívül sokrétű, árnyalataiban sem elhanyagolható bonyolult folyamatának rendszerezése, értékelése az alkotók és alkotások viszonylatában az irodalomtörténészek számára is nagy vállalkozás. Nem véletlen, hogy ez a bibliográfia - bár régóta szükségünk lett volna rá - most készült el, az utóbbi évek óta tisztuló értékelési folyamat eredményeként.

A közeljövőben megjelenő kétkötetes annotált bibliográfia 84 szerző életrajzát és több mint száz művét ismerteti, illetve helyezi el a szovjet irodalomtörténet - sőt a világirodalom - megfelelő korszakai - ban. A nagyrészt eredeti orosznyelvű forrásokból, magyar és németnyelvű kiadványokból, életrajzokból, antológiákból, folyóiratokból és könyvészeti művekből összegyűjtött - méreteiben is hatalmas - anyag négy fejezetben rendeződik:

1. A forradalom előtt pályát kezdő irói nemzedék,
2. A forradalom utáni első irói nemzedék,
3. A Nagy Honvédő Háboru irónemzedéke,
4. A háboru utáni évek irói generációi.

Az egyes fejezeteken belül az írók /próza, dráma, költészet szerinti csoportosítás szerint/ sorrendjét részben a születési év, illetve pályakezdés, részben a művekben domináló világnézeti arculat szabja meg, ami természetesen összefügg az író származásával, életkörülményeivel. Ez utóbbi szempont érvényesülése leginkább az első és második fejezetre jellemző.

Érdekessége, s egyben érdeme a bibliográfiának, hogy az egyes irodalmi csoportosulások, áramlatok lényegét is megmagyarázza, azoknak az íróknak az életrajzában, akiknél ezek a hatások leginkább érvényesültek, vagy akik az új irányzatok képviselői voltak. Így pl. Gorkijnál a szocialista realizmust, Majakovszkijnál a futurizmus orosz változatát, Ahmatovánál az 1910-es évek "akmeizmusát", a 20-as évek számos irodalmi csoportosulását, mint például Fagyjevénél a RAPP, Szerafimovicsnál a "Lit-front", Gladkovnál a "Kuznyica", Fegyinnél a "Szerapion Testvérek" írói csoportosulásának lényegét, majd Jevtusenkónál a szovjet "új hullám" gyökereit és hatását a mai szovjet irodalomra.

A részletes, de emellett lényegre törő életrajzok után kerül sor a szerzőket leginkább reprezentáló, s a könyvtári munkában is legfontosabb művek ismertetésére. Ezek az annotációk a tények közlésén túl a művek hagulatát is képesek érzékeltetni. Ez a momentum azért is figyelemre méltó, mert a könyvtárosok bár ismerik a szovjet irodalom nagyjait, értékeit, a művek ajánlása mégis gyakran "rutinszövegbe" szükül. Biztos vagyok abban, hogy ezek az ismertetések segítenek még inkább emberközelbe hozni a szovjet irodalom finom árnyalatait, rejtett szépségeit. Nagyon hangulatosak például Pausztovszkij, Pristin, Grin, Platonov műveinek annotációi, amelyek az orosz táj varázsát lírai eszközökkel tükrözik. Különösen jól sikerültek a költői művek /Jeszenyin, Jevtusenko, Voznyeszenszkij stb./ jellemzése, s ezek közül is kiválnak a költőnők /Ahmatova, Cvetajeva/ ismertetései.

Ebből a hatalmas anyagból roppant nehéz a szubjektivitást elkerülve újabb példákat felsorolni. Kétségtelen, hogy a felvett szerzők és művek legnagyobb részéről eddig nem volt könyvtári gyakorlatban használható értékelésünk.

Az egyes szerzők műveinek ismertetései után "Egyéb művei magyarul" cím alatt közli a bibliográfia az író 1945 után kiadott - önállóan, antológiákban és folyóiratokban megjelent - műveinek betűrendes jegyzékét. Ez a felsorolás azért is fontos, mert még a legnagyobb életművel rendelkező íróktól is maximálisan három mű kerülhetett annotálásra az amugyis nagy terjedelmű bibliográfia keretei között. A legtöbb író egy-egy művel szerepel, sőt Gorkij és A. Tolstoj esetében - éppen a nagy életműre való tekintettel - csak két-két mű kerül ismertetésre.

A bibliográfia az antológiák közül csak a "Hózápor"-t annotálja, de külön címjegyzékben sorolja fel a szovjet irodalomra vonatkozó és abban eligazító bibliográfiákat, irodalomtörténeti műveket, monográfiákat, esszé-gyűjteményeket és - antológiákat is. A bibliográfia használatát megkönnyíti az annotált művek szerzők szerinti betűrendes mutatója. Az itt közölt oldalszám az életrajzok, annotációk terjedelmét is tükrözi. A szerkesztők azonban arra is törekedtek, hogy 50 év irodalmi termésének, s egyben 1945 utáni könyvkiadásunknak még átfogóbb képét nyujtsák, s ezért a "Válogatott címjegyzékben" a magyar nyelven megjelent e g y é b szerzők műveit is felsorolják, amelybe beépítették az annotált művek címanyagát is a könnyebb eligazodás érdekében.

A bibliográfia külső formájában is méltónak igérkezik az ünnepi évfordulóhoz. Az első kötetet /1-2. fejezettel/ Gorkij-, a második kötetet /3-4. fejezettel/ Jevtusenkó-idézet díszíti majd. Az életrajzokat az írók fényképei illusztrálják.

Valamennyi kollégámnak és olvasóinknak őszintén kívánom, hogy örömük teljék ebben a bibliográfiában!

H.dr. Varsányi Livia

Előzetes jelentés

A SZOVJET NÉPEK TÖRTÉNETE című bibliográ-
fiai kalauzsról

Részben első korrekturára küldött nyomdai lapokon, részben kéziratban olvashattam Mitru Ibolya fenti című összeállítását. Tájékozódásra, a kiadvány jellegének, céljának körülbelüli megállapítására nem rossz módszer ez, de a teljes áttekintést csak a végleges forma teszi majd lehetővé. Alig akad ugyanis olyan műfaj, melynél közömbös lenne az új kiadvány külalakja, a bibliográfiáknál pedig különösen fontos; - a szerkezet, a jó áttekintést biztosító tagolás, a mutatók mennyisége és minősége - és még sok más tényező befolyásolhatja a mű használhatóságát és ezen keresztül értékét a könyvtári gyakorlatban.

Mégis, a közelgő évforduló és Híradónk "lapzárta" feljogosít arra, hogy erről a félig megjelent műről "félkész" ismertetést adjak: pár gondolatot, mely talán jellemezheti ezt a valóban értékes, lelkiismeretes munkával készült kiadványt.

Évfordulókra bibliográfiákat összeállítani, programokat szervezni, - bármily nevezetes történelmi dátumhoz kapcsolódjon is az - elég nehéz könyvtárosi feladat, különösen ha olyan alkalomról van szó, mely a maga világtörténelmi jelentőségével és félszázados ünnepélyességével szinte kötelezővé teszi az elérhető legmagasabb színvonalat. Állíthatom, hogy ez az összeállítás ujszerzőségével, színvonalas célkitűzésével méltó lesz az alkalomhoz, amelyre napvilágot lát - és ezzel nem áll ellentétben az a reményem, hogy ugyanakkor hosszú ideig "aktuális" és sokat forgatott kézikönyv marad.

Mi is hát tulajdonképpen ez az óvatosan "bibliográfiai kalauz"-nak titulált mű? Már a címlap arra utal, hogy nem szokványos irodalomjegyzékről, vagy ajánló válogatásról van szó. Én magam adattár jellegét tartom a legfontosabbnak, mert a kronológia, mely a VI. sz.-tól egész 1966-ig /!/ tartalmazza az eseményeket, maga is imponáló

részletességével és pontos adatfelvételével hat elsősorban az olvasóra. "Bibliográfia" is ez az időrendi mutató, hiszen a maga 210 oldalán bőségesen akad hely az eseményekhez kapcsolódó analitikus irodalmi utalásokra. Körülbelül 12 komoly, átfogó mű /pl. Világtörténet, Olvasókönyv a Szovjetunió történetéhez, A filozófia története stb./ elemzése adja ezeknek az analitikus címfelvételeknek jórészét. [Ha - esetleg némi használati idő után - sor kerül egy alaposabb bírálatra, megfontolandó lenne, hogy ezeknek a műveknek ilyen részletes, szinte oldalról-oldalra történő bontása indokolt és hasznos módszer-e?]

A kronológiai rész után általános történelmi, filozófiai művek, kézikönyvek felsorolása és a máshová be nem sorolandó életrajzi anyag következik majd a kötetben. Végül mindezt kiegészíti egy "adattár", a Szovjetunió 15 szovjet szocialista köztársaságának és 20 autonom szovjet szocialista köztársaságának ismertetésével, mégpedig: név, alakulás időpontja, lakosság száma, közigazgatási központ; - Mindez együtt, úgy vélem, hitelesen alátámasztja azt az előbbi megállapítást, hogy ennek a kötetnek adattári hitelessége és kézikönyv jellegű tagolása adja igazi értékét és biztosítja hosszú időre használhatóságát.

Nem szeretnék "előre inni a medve bőrére" és - elébevégyva az alaposabb bírálatnak -, sikert jósolni megjelenés előtt a kötetnek; de az a véleményem, hogy ez a forma és színvonal megfelel a "közművelődési ismeretterjesztés" új, magasabb igényeinek és vele együtt növekedő könyvtári feladatainknak. Mindenki számára használható, közérthető és világos forma ez.

GÁTI ISTVÁNNÉ

S . S . S . S . S

SZOVJET ZENESZERZŐK MŰVEI

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR ZENEI GYŰJTEMÉNYEBEN

Örömmel üdvözljük azokat a kiadványokat, melyekben régi nagy könyvtáraink vállalkoznak arra, hogy jegyzékekben feltárják anyaguk egy-egy csoportját. Még nagyobb örömmel köszönhetjük egy fiatal intézmény vállalkozásait, mint például Zenei Gyűjteményünkét. Természetes, hogy jegyzékeiben nem tud semmilyen teljességre törekedni, nem tár fel ismeretlen anyagot, de nagy segítséget ad a tájékoztatás munkájához és aktuális kérdésekre válaszol.

Legujabb kiadványuk 115 szovjet zeneszerző 522 művét tartalmazza. Ezeket a szerzőket és e műveket így a katalógusban megtalálni nem lehet s ez az új szempontú csoportosítás adja a kiadvány értékét. Lexikális rövideggel ismerteti a művészek adatait. Felbontja a gyűjteményes munkákat s így olyan szerzők is szerepelnek, - Csisko, Koval, Parchaladze stb. - kiknek önállóan megjelent művük nincs a könyvtárban.

Nagyon jól használható a zenei műfajok és hangszerek szerint csoportosított és a tételekre utaló tárgymutató. Tegyük még hozzá azt, hogy a kis kiadványnak nincsen előszava, ennek szokásos helyét foglalja el a mutató. Pozitív jelenség ez, mert, valljuk be, előszóra akkor van szükség, ha magyarázni, kommentálni vagy mentegetőzni kell, ennél az egyszerűen szerkesztett világos jegyzéknél mindez felesleges.

Ugy hallottuk, hogy a forradalmi évforduló ünnepeire készülők nagyon jól tudják használni a kiadványt, változatosabbá teszik a feltárt művekkel a műsorokat. Ezért aktuális a jegyzék.

Nem von le semmit az összeállítók munkájának értékéből, ha arra utalunk, hogy az ilyen jellegű kiadványok mindig egy kicsit a könyvtár önvizsgálatát is jelentik. Felderítik a meglévő, rejtett értékeket, de rámutatnak a hiányosságokra is. Különösen vonatkozik ez egy néhány esztendő gyűjteményre. A beszerzés nehézségeinek ismeretében is érdemes figyelni arra, hogy néhány jelentősebb szerző teljesen hiányzik, - Moszolov, Muragyeli, Popov, - másoknak pedig több kiemelkedő alkotása nincs meg az állományban. Szolgáljon a kiadvány a Gyűjtemény anyagának teljesebbé tételéhez is.

"Korcsagin, az első regényhős, akit példaképemnek tekinthetek..."

Könyvtáraink kapcsolatai ipari tanuló intézetekkel

- Halló, ott 6-os könyvtár?
- Igen. Uray Béla.
- Ha néhány mondatban összefoglalná könyvtárunk kapcsolatát a szakmunkásképző intézetekkel...
- Szívesen. Az Aurórától a Holdrakétáig vetélkedő kétségtelenül elmélyítette együttműködésünket. Konkrétan: a 45-ös Iparitanuló Otthon /kollégium/ diákjainak felkészülését segítettük elő. Egyebek között kézikönyvtár kihelyezésével... Odaadtuk az Új magyar lexikont, a Nemzetközi Almanachot. Az 550 kérdés és felelet a Szovjetunióról-t, a szovjet életről szóló szépirodalmi műveket szovjet- és más nemzetek szerzőitől. Pozitív eredmény, hogy több ipari tanuló vett részt a vetélkedőn, mint középiskolás.
- Kapcsolatban vagyunk még a Ménesi-uti Sziklai Sándor és Bartók Béla uti Iparitanuló Intézetekkel... Valami elkezdődött, ami rajtunk és a nevelőkön múlik, hogy folytatódjék.

A 23-as könyvtár vezetője, Lukács Györgyné:

- Régi és jó a kapcsolatunk a 43-as József Attila Iparitanuló Otthonnal. Egy helyiségben - az Illatos uti nagy iskola épületében - vagyunk velük. Ugy gondolom, az a jó könyvtáros, akinek sikerül megnyernie a fiatalok bizalmát. Nem könnyű ez, hiszen ebben az intézetben nagyon sokan vidékről jöttek fiú és gyakori az állami gondozott is. Műveltségük, képzettségük ebből adódóan hiányosabb. Mindent megteszünk, hogy feloldjuk az első évesek zárkózottságát. Beszélgetünk velük, igyekszünk megismerni életüket, szakmai érdeklődésüket; ennek ismeretében ilyen tárgyú könyveket ajánlunk. Nem egy első éves szerette meg, helyes, jó könyvajánlással a rádió- és autószerelést.

Közülük vannak műveket a Lászlóval írtokról, a vándorok-

Kezükbe adunk műveket a társadalmi érintkezésről, a viselkedésről, a jellemformálásról. Nem egy fiatalnak úgy ajánljuk Osztrovszkij: Az acélt megedzük című regényét, hogy ezt azért is érdemes elolvasni, mert az akaratéő és a férfias magatartás példája. Legtöbbsen hálásak az utbaigazításért. Hogy milyen ennek a visszhangja - nem kis örömeinkre -, azt az Aurórától a holdrakétáig pályaművei is mutatják. Például Kis József II. éves géplakatos ipari tanuló írta: "Pavel Korszagin az első olyan regényhős, akit példaképemnek tekinthetek..."

- Minden évben különböző témákról világnézeti-etikai, földrajzi, természettudományos előadásokat rendezünk számukra. Ezekben 75-80 fű is megjelenik. Mult évben igen nagy érdeklődés kísérté például a Vallás keletkezéséről szóló előadást. A fiatalok kérdésfeltevései bizonyították, hogy e témakörböl mennyire szeretnének többsét megtudni.

- A nevelő-tanároknak előadásaik előtt bibliográfiákat és a szükséges könyveket ajánljuk. A tanulmányi pályázatok és vetélkedők kiírása után, nyomban megnézzük, milyen könyvekkel segíthetnénk a versenyzőket. Ezek figyelembevételével olvasótervet készítünk számukra, és minden egyes esetben közvetlen könyvajánlással segítjük őket. Hogy milyen eredménnyel? A nyertesekkel együtt örültünk, amikor nemrégiben a "mi fiaink" hozták el a pályázat első három díját.

- Évenként - az iskola befejeztével - a legtöbb ismeretterjesztő művet olvasó három iparitanulónak könyvjutalmat adunk. Talán még annyit, hogy a József Attila Iparitanuló Intézetből évenként 80-120 fű iratkozik könyvtárunkba.

A 26-os könyvtár vezetője, Szecsődi Jánosné:

- Már tíz éve nagyon jó a kapcsolatunk a 44-es, Bokréta utcai Iparitanuló Intézettel. Az iskolakezdés előtt közös tervet készítünk az Intézet igazgatójával. Együtt vesszük számításba, hogy a tanulmányi évben milyen politikai és szépirodalmi művekre lesz a fiataloknak szüksége.

Ezzel összefüggően minden évben megszervezzük, hogy az újonnan érkező, elsős ipari tanulók, tanáraik vezetésével meglátogassák könyvtárunkat. Nagy gondot fordítunk rá, hogy már ez alkalommal megismerjék a katalógus- és a kézikönyvtár használatát. Erre az alkalomra külön polcra helyezük iskolai kötelező olvasmányaikat és a szakmájukhoz legszükségesebb műveket. Ezeket ajánljuk, s miután elolvassák, a könyvtár rendezésében a Hámán Kató-utcai, IX/5-ös MSzMP-körzet helyiségében közösen megvitatjuk velük.

- Ezenkívül jó a kapcsolatunk a 32-es Iparitanuló Intézet diákjaival is. Ők a Fehérvári utról, Budáról járnak hozzánk. Ez talán meglepő. Ugy alakult ki ez a barátság, hogy nevelőtanárunk, Géresi Gábor előzőleg a 44-es Intézetben tanított; ott megszerette könyvtárunkat, s most új intézetből is szívesen hozza el diákjait előadásainkra. Hogy miről szólnak ezek? Legutóbb Szántó Jenő pedagógus Solohov Emberi sors című regényéről szóló előadását hetven ipari tanuló hallgatta meg, s nem kisebb érdeklődéssel fogadták szeptember utolsó napjaiban a Nagy Októberi Szocialista Forradalom előzményeiről rendezett előadásunkat.

- Szólnom kell még arról, ami különösen nagy élményük volt. Megszerveztük találkozásukat a régi munkásmozgalmi harcosokkal. Itt sütemény és fekete mellett feszült figyelemmel hallgatták az 1917 és 1919 forradalmi napjairól szóló beszámolókat. Együtt élték át képzeletben a veterán küzdők hősi éveit: a forradalmat, a mult rendszerrel szembeni ellenállást, börtönélményeiket, nehéz küzdelmüket a kenyérért, az életért. Végül a felszabadulást, amelynek elindítója 1917 őszén egy cirkáló ágyulövése volt. Ez adta hírül a világnak az új korszak hajnalát.

KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI PÁLYÁZAT

A társadalomtudományi, politikai irodalom fokozottabb népszerűsítése érdekében, valamint a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. jubileumának megünneplésével kapcsolatban a Művelődésügyi Minisztérium Közművelődési Főosztálya nyilvános könyvtártudományi pályázatot hirdet egyének és munkaközösségek számára az alábbi témákról:

- 1./ A társadalomtudományi-politikai állomány forgalmának elemzése egyes műfajok, illetve adott művek olvasottsága, kihasználási foka a különböző típusú közművelődési könyvtárakban. /Községi, városi, szakszervezeti könyvtár stb./
- 2./ Egyes rétegek - főképp a munkásság, parasztság, ifjuság - társadalomtudományi irodalom iránti igényeinek vizsgálata.
- 3./ A társadalomtudományi, politikai irodalom ajánlásának, népszerűsítésének tapasztalatai, bevált módszerei. /Vetélkedők, előadásorozatok, kapcsolódás a különböző oktatási formákhoz, a marxizmus-leninizmus esti egyetem, a közép- és szakmunkásképző iskolákban folyó KISz oktatás, politikai vitakör, fórum segítése, röpbibliográfiák hatékonysága stb./
- 4./ Hogyan készült fel a könyvtár a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50 éves jubileumának megünneplésére? Eredmények, módszerek ismertetése.

Pályázni csak publikálatlan tanulmánnyal lehet. A pályázatok benyújtásának határideje 1968. február 1. A pályamunkákat jellegével az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ címére /Budapest, VIII. Múzeum-u. 3.sz./ kell eljuttatni két példányban. A pályázatokat az Országos Könyvtártudományi és Dokumentációs Tanács bírálja el.

P á l y á d i j a k

I. díj	3.000 Ft
két II. díj	1.500 - 1.500 Ft
két III. díj	1.000 - 1.000 Ft

KÖNYVTÁRI SEGÍTSÉG A FIZIKAI DOLGOZÓK GYERMEKEINEK

A Híradó legutóbbi számában örömmel olvastuk Dobos Piroska "A fizikai dolgozók gyermekei a könyvtárban" című cikkét. Többek között azért, mert a cikkben felvetettek minket is foglalkoztattak és néhány vonatkozásban már próbáltunk tenni is valamit. Tudomásunk szerint több könyvtárban nagy lelkesedéssel foglalkoznak ezzel a feladattal, s jó lenne, ha a Híradóban többször olvashatnánk majd az elért eredményekről, tapasztalatokról, problémákról. Ez indított bennünket arra, hogy a II. kerületben végzett munkáról, jövő terveinkről beszámoljunk.

Az elmúlt évek jó tapasztalatai közé tartozik nálunk a fiatal olvasókkal való foglalkozás, különös tekintettel az ipari tanulókra, középiskolásokra. A továbbiakban szeretnénk a fizikai dolgozók gyermekeivel fokozottan törődni. A kerületi Tanács népművelési osztályának vezetőjével, valamint a kerületi Pártbizottság munkatársával megbeszéltük javaslatainkat, s megállapodtunk a teendőkben.

Javaslataink a következők voltak:

1. A tanév elején a kerületi iskolaigazgatókkal és pedagógusokkal felmérnénk, hogy kik azok a gyerekek, akik a könyvtár segítségét igénybevehetnék.
2. Különböző témakörökben - meglévő bibliográfiáink felhasználásával - olvasóterveket állítanánk össze.
3. Minden szerdán 5-7-ig ügyeletet tartanánk, amikor a jelentkező gyerekeknek irodalommal kapcsolatos kérdéseikre választ adnánk és segítenénk őket a tanulmányaikhoz kapcsolódó kritikák, kiegészítő olvasmányok kiválogatásában.
4. Amennyiben fizika, matematika, kémia, biológia stb. tárgyak iránt is érdeklődés nyilvánul meg, akkor szaktanárok közreműködésével tájékoztatószolgálatot szervezünk.

5. A művelődési kör tapasztalatait felhasználva olyan klubforma létrehozásán munkálkodunk, ahol a gyerekek felkészülését - szükség szerint akár hetenként - előre meghatározott témában előadás, vita segítené.

6. Lehetőség nyílik arra is, hogy a művelődési kör, valamint az idén induló filozófia-kör munkájába bekapcsolódjanak.

A Pártbizottság vállalta, hogy az iskolaigazgatók kerületi értekezletén a könyvtár javaslataira felhívja a figyelmet és azt kéri az igazgatóktól: jelöljenek ki felelősöket az iskolákban, akikkel a könyvtárosok kapcsolatba léphetnek. Ez a megbeszélés a közelmúltban megtörtént, s így a munkát már elkezdhattük. A Tanács biztosította, - miután nincs olvasótermünk, s a foglalkozások megtartása mindig nagy nehézségekkel jár - hogy a közelben levő Uttörőházban kapjunk egy helyiséget erre a célra.

Az ifjúsági könyvtárban a VII. és VIII.-os gyerekek, a felnőttkönyvtárban pedig a középiskolások közül kiirtuk azokat, akiknek jótállója fizikai dolgozó. Tasakjaikat megjelöltük és beszélgetések alapján tisztázzuk majd, kinek, milyen mértékben van szüksége segítségünkre. Eddig már tizenhét gyerekkel beszélünk, akik közül tizenegyen örültek ennek a lehetőségnek és valóban szükségük is van rá. Ez év végéig mind a könyvtárban, mind az iskolákban minden érdeklődő fiúval beszélgetünk, s így tisztázzuk majd: kinek milyen segítséget adhatunk tanulmányaikhoz és általános műveltségük bővítéséhez.

Miután többéves, folyamatos munkáról van szó, nagyon lényeges és fontos mozzanat az előkészítés, a legmegfelelőbb formák kialakítása. Lehetőségeinkhez mérten mindent meg fogunk tenni, hogy a vállalt feladatnak megfeleljünk.

37-es könyvtár munkatársai

.....

BESZÉLGETÉS KÓHALMI BÉLÁVAL

Hatvan esztendeje, 1907-ben már radikális programmal tartott előadásokat, szervezett. Szabó Ervin szűkebb köréhez tartozik s műveinek már címe is program: Nincs nemzeti bibliográfiánk /1914/, Mit olvassunk a szocialista irodalomból? /1919/.

Már pályája elején könyvtárügyi szemléket szerkeszt - s ma is a Magyar Könyvszemle szerkesztője. A Tanácsköztársaság alatt a magyar könyvtárügy egyik vezetője - a felszabadulás után tudományágának első egyetemi professzora. Sok-sok életrajzi s még inkább könyvtárügyi teendője közül természetesen hozzánk az áll legközelebb, hogy egy ideig igazgatta a már Szabó Ervinről elnevezett Fővárosi Könyvtárat is.

Az október 11-én nyolcvannegyedik évébe lépő idős, de szellemileg friss és töretlen Könyvtáros emlékezik:

- Leninről, tevékenységéről először a zimmerwaldi konferencia háboru alatt becsempészett anyagából értesültünk. Magunk között megbeszéltük a bolsevikok forradalmi tevékenységét - és helyesültük. Magam 1914 előtt a Martinovics Szabadkőműves páholyban együtt voltam Ady Endrével, Jászi Oszkárral, Szende Pállal, Bölöni Györggyel. Ekkoriban találkoztam először Szabó Ervinnel, a Társadalomtudományi Társaság ülésein. Emlékszem, a társaság elnöke, a tudós Pikler Gyula kint rekedt Svájcban a háboru kitörésekor. Csak szeptemberre keveredett haza. Mindjárt összehívta a szűkebb választmányt, s egy térkép előtt, fehér-feketén bebizonyította: a háboru elveszett... Ugyanazt s ugyanugy elemezte beszámolójában, ahogyan később a zimmerwaldi konferencia összegezte. A későbbi összejöveteleken már a forradalom lehetőségeit, időszerűségét vitattuk... A jegyzőkönyvet mint megbízott titkár, én vezettem. S hogy biztonságban legyenek a feljegyzések, a Fővárosi Könyvtárban lévő iróasztalomban tartottam. A proletárdiktatura bukása után viszont hiába mentem be értük - veszélyeztetve a magam szabadságát is, az iróasztalt már feltörték! Így jutottak el ezek a történelmileg is érdekes dokumentumok a Bangha Béla reakciós páter szerkesztésében megjelenő

Gondolat című laphoz, amit én már viszont az emigrációban olvastam el nyomtatásban, mint a forradalmi anyagokat közrebocsátó Bécsi Magyar Kiadó lektora...

Az emlékező Kóhalmi Béla kedvesen mosolyog, s legyint, hogy ez már igazán nem fontos ma... Pedig mennyi minden fontos még ma is, különösen a fel nem tárt, le nem rögzített epizódok.

- Hát ezek közül talán az a háboru alatti előadásom érdekes, amelyikben a Sajtó és a cenzura címmel értekeztem a témáról. Az előadóterem zsufolt volt, a hallgatóság igencsak élvezte a tilos témát: legnagyobb sikere annak a bizalmas hadsereg főparancsnoksági utasításnak volt, amelyik Pro domo! utasította a lapokat, hogy a jelentéktelen galíciai hadicsatározást mennyire kell "felfujni"!

Kóhalmi Béla elhárítja magától a további visszaemlékezést. Nem akar sokáig a multnál időzni.

- Majd talán megirom az emlékiratomban... De most mindenekelőtt a jelenlegi könyvtárügy sorsa érdekel. Erről a témáról jelentettem meg legközelebbi könyvemet. Majd azután jöhet az is, ami már elmúlt, amit régen átéltünk és megéltünk. Arról már könnyebb lesz írni. Csak formába kell önteni... Remélem, mihamarabb belekezdhetek. Legközelebb ugyanis a könyvtár felkérésre irok: Szabó Ervinnel kapcsolatos emlékeimről, az évforduló kapcsán.

(t.á.)

Jóházi Áron

!...!...!

K o m m e n t á r n é l k ü l i e l ő z e t e s

"Az állományösszetétel alakulása" c. szakmai vitánkhoz.
Kiragadott példák a 14.sz. rendelőjegyzékből:

940 Jakovlev: Pearl Harbor megtámadása 20.- Ft

5 pld.-ban rendelte meg: a 2-es, 3-as, 4-es, 9-es, 37-es.
4 pld.-ban rendelte meg: a 6-os, 10-es, 22-es, 27-es, 38-as, 39-es.
3 pld.-ban rendelte meg: az 1-es, 7-es, 8-as, 11-es, 12-es,
25-ös, 28-as, 39-es, 34-es, 35-ös,
44-es
2 pld.-ban rendelte meg: az 5-ös, 14-es, 18-as, 19-es, 20-as,
24-es, 26-os, 30-as, 31-es, 40-es,
43-as, 45-ös, 47-es
1 pld.-ban rendelte meg: a 13-as, 16-os, 33-as, 36-os, 48-as
0 pld.-ban rendelte meg: a 15-ös, 21-es, 23-as, 41-es könyvtár.

Lajolo: A köpönyegforgató. 28.50 Ft

5 pld.-ban rendelte meg: a 37-es
4 pld.-ban rendelte meg: a 22-es
3 pld.-ban rendelte meg: a 4-es, 6-os, 7-es, 10-es és 27-es
2 pld.-ban rendelte meg: az 1-es, 2-es, 8-as, 9-es, 11-es,
12-es, 14-es, 18-as, 19-es, 21-es,
23-as, 26-os, 28-as, 34-es, 38-as,
39-es, 44-es
1 pld.-ban rendelte meg: a 3-as, 20-as, 24-es, 25-ös, 29-es,
30-as, 31-es, 33-as, 36-os, 40-es,
41-es, 43-as, 45-ös, 46-os, 47-es,
48-as
0 pld.-ban rendelte meg: a 13-as, 15-ös, 16-os sz. könyvtár.

Mauriac: A szerelem sivatága. 17.50 Ft

11 pld.-ban rendelte meg: a 9-es
9 pld.-ban rendelte meg: 27-es, 37-es
8 pld.-ban rendelte meg: a 6-os
7 pld.-ban rendelte meg: a 4-es
6 pld.-ban rendelte meg: a 10-es, 12-es, 25-ös, 39-es
5 pld.-ban rendelte meg: az 1-es, 2-es, 11-es, 14-es, 22-es,
28-as
4 pld.-ban rendelte meg: a 8-as, 23-as, 38-as, 43-as, 44-es
3 pld.-ban rendelte meg: a 3-as, 7-es, 13-as, 18-as, 19-es,
20-as, 26-os, 29-es, 31-es, 34-es,
35-ös, 36-os, 46-os sz. könyvtár

2 pld.-ban rendelte meg: az 5-ös, 16-os, 21-es, 24-es,
30-as, 33-as, 40-es, 45-ös,
47-es, 48-as

0 pld.-ban rendelte meg: 15-ös könyvtár.

338 Révész Gábor: A vállalatok az új gazd. mechanizmusban, 5 Ft

5 pld.-ban rendelte meg: a 37-es

3 pld.-ban rendelte meg: a 9-es, és 44-es

2 pld.-ban rendelte meg: a 2-es, 6-os, 7-es, 8-as, 11-es,
12-es, 18-as, 20-as, 22-es, 23-as,
27-es, 28-as, 39-es,

1 pld.-ban rendelte meg: 14-es, 16-os, 21-es, 24-es, 26-os,
29-es, 36-os, 43-as, 46-os, 47-es

0 pld.-ban rendelte meg: az 1-es, 3-as, 4-es, 5-ös, 14-es,
15-ös, 19-es, 25-ös, 30-as, 31-es,
33-as, 34-es, 35-ös, 38-as, 40-es,
41-es, 45-ös, 48-as sz. könyvtár

KERÜLETI KÖNYVTÁRAK OSZTÁLYA

H e l y e s b i t é s

A legutóbbi Könyvtári Híradóban, a tartalomjegyzékben Rad-
vány Tiborné: Szeretettel bucsuzik tőled a gyermekkönyvtár
c. cikkének alcíme helyesen: Válogatás a felnőttek könyvtári
anyagából.

Megjegyzés: a válogatás a felnőttek könyvtárába már be-
iratkozott 14 éven felüli olvasóknak készült.

✱

Nem közép-, hanem alapfoku könyvtárosi vizsgát tett: Jeney
Judit, Nagy Zsigmondné, Polgár Vera, Rédlinger Tamásné, Ti-
vadar Ibolya, Tomasek Gézáné, Tóth Dánielné és Turcsányi
Julia. Szerk.

T o v á b b k é p z é s i t e r v

A továbbképzésben résztvesznek mindazok a könyvtárosok, akiknek az osztályvezetők és a kerületi könyvtárvezetők megítélése szerint, munkájukhoz az előadáson vagy a tanfolyamon való részvétel szükséges és hasznos. (Kivételt képeznek az állami oktatásban résztvevő könyvtárosok. A rájuk mégis vonatkozó kötelező részvételt a megfelelő oktatási formánál külön jelezzük.)

A szakoktatás 1967 októbertől 1968 júniusig tart.

Az 1967/68-as oktatási évre tervezett előadások, tanfolyamok:

I. Állami ideológiai oktatás a budapesti népművelők továbbképzésére

Ennek az oktatási formának a keretében a könyvtárosok a központilag előírt témákból, meghatározott időpontban előadáson és konferenciákon vesznek részt. Az előadásokon és konferenciákon az állami oktatásban résztvevő könyvtárosok is kötelesek megjelenni.

II. Közös művelődési előadások és viták

- a.) A mai irodalom és irodalomelmélet időszerű kérdései
- b.) Haladó és szocialista tendenciák a mai külföldi irodalomban

III. Tanfolyamok

1. Könyvismereti tanfolyam
 - a.) Közgazdaságtani alapfogalmak
 - b.) Új közgazdasági könyvek, folyóiratcikkek ismertetése
 - c.) Aktuális politikai művek
 - d-e-) Műszaki és természettudományos irodalom új könyvek, folyóiratcikkek alapján két alkalommal

2. Vezetési ismeretek kerületi könyvtárvezetők számára
a.) Vezetéselméleti kérdések (1, esetleg 2 előadás)
b.) Gyakorlati megbeszélés előzetesen megadott szakirodalom alapján 5 csoportban, 1-1 alkalommal
3. Központi és kerületi raktárkezelők és kisegítők politikai és szakmai tanfolyama
Tematikáját időszerű bel- és külpolitikai kérdések ismertetése és a résztvevők munkáját segítő szakmai oktatás képezi.
A szakmai oktatás keretében tapasztalatcsere a könyvvédelemről.
4. Betűíró tanfolyam kezdő kerületi könyvtárosok részére
5. Négy előadásból álló műszaki előkészítő tanfolyam a különböző osztályok kézirat-előkészítésével, gépelésével foglalkozó munkatársai részére.

IV. Szakmai viták

Felnőtt- és gyermekkönyvtárosok számára együtt:

- a.) Az állomány helyzete
- b.) A propagandamunka hatékonysága
- c.) Az olvasók számának és összetételének alakulása

Ifjúsági olvasószolgálatos könyvtárosoknak:

- a.) Tapasztalatcsere
- b.) A 14-18 évesek érdeklődésének megfelelő szép-irodalmi és társadalomtudományi művek ismertetése

Hospitálások (gyermekkönyvtárosok számára):

- a.) A természettudományos irodalom felhasználása a világnézeti nevelés szolgálatában (1967-ben)
- b.) Megemlékezés Gorkijról, születésének 100. évfordulóján (1968-ban)

V. Könyvtárosi szakképzés

1. Alapfoku könyvtárosi tanfolyam
2. A KMK-ban középfoku társadalomtudományi-szakosított könyvtárosképző tanfolyamot végző könyvtárosok számára irodalmi ismeretek:
 - a.) Irodalomelméleti alapfogalmak. Műfajok, stílusok.
1967. IV. negyed
 - b.) Az irodalom szerepe és helye a társadalomban és a művészetek között. (Az MSzMP Kulturális Elméleti Munkaközösségének dokumentuma alapján.)
1968. I. negyed
 - c.) Tájékozódás a szovjet irodalomban.
1968. II. negyedEzeknek a könyvtárosoknak kötelező résztvenniük a könyvismereti tanfolyamon is.

VI. A tanulónapok felhasználása

1. A kötelező állami oktatás előadásainak szemináriumi feldolgozása
2. A menetközben felmerülő közérdekű cikkek, előadások konferenciaszerű megvitatása
3. Az igazgatóság által havonként közölt irodalom tanulmányozása
4. A szakmai viták írásos anyagának megbeszélése
5. A kerületi könyvtárakban rendszeresített közös kerületi könyvismertetések
6. Esetenként a Kerületi Könyvtárak Osztálya, az osztályvezetők és a kerületi könyvtárvezetők javasolta szakirodalom, cik克福ordítások és folyóiratcikkek olvasása, megbeszélése.

A Központ osztályainak egyéni szakoktatási terve

Bibliográfiai és propaganda osztály

1. Bibliográfusok részére
 - a.) Egy alkalommal hazai ajánló bibliográfiák szemléje
 - b.) Három alkalommal az osztályon készülő bibliográfiák vitája
2. A sokszorosító munkatársai részére
tapasztalatcsere a Műszaki Könyvtár és a MTA sokszorosító műhelyében és a Kossuth sokszorosítóban

Budapest-Gyűjtemény

Előadások:

1. Budapest műemlékei
2. Budapesti könyvkötések, könyvkötőműhelyek
3. Budapest városfejlesztési tervei

Budapesti tanulmányi kirándulások:

1. Megfelelő előkészület után egy történelmi városrész megtekintése
2. Az új Vármuzeum megtekintése

Gazdasági osztály

A gazdasági igazgató tájékoztatót tart elsősorban az osztály munkatársai, de minden érdeklődő könyvtáros számára is az új gazdasági mechanizmus bevezetésével kapcsolatos gazdasági bizottsági döntésekről.

Központi olvasószolgálat

1. Havonta egyszer a legfontosabb kézikönyvek ismertetése
2. Előadások
 - a.) A magyar szociológiai kutatás időszerű kérdései
 - b.) Kérdőív, interjú, a véleménykutatás és felmérés módszertana
3. A Magyar Rádió archivumának megtekintése.

IGAZGATÓSÁG

TÁJÉKOZTATÓ

A. KÖNYVTÁR GAZDÁLKODÁSÁVAL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEKRŐL

1./ A Könyvtár igazgatója 1967 augusztus 31-én kiadta az 1/1967-es számú körrendeletet, amelyben szabályozta az aláírási jogot és az aláírások rendjét. A FSzEK nevében aláírásra a könyvtár igazgatója, továbbá az a dolgozó jogosult, akit az igazgató aláírási joggal felruház. E körrendelet többek között - az ugyancsak e tárgyban kiadott módosítással egyetemben - közli, hogy a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár nevében kötelezettségvállalási jogot - összegkorlátozás nélkül - a gazdasági igazgatóra ruházza át.

A körrendelet a Könyvtár minden dolgozójára vonatkozóan még az alábbiakat tartalmazza:

a./ Kimenő levelet csak céges papíron, megfelelő aláírással és pecséttel ellátva szabad elküldeni. A levél szövege alatt zárójelben fel kell tüntetni az aláíró teljes nevét és beosztását. Ugy kell a leveleket aláírni, hogy a FSzEK bélyegzője is elhelyezhető legyen.

b./ Minden személyzeti munkát érintő - életrajz, információ, kikérés stb. - levelezést a személyzeti vezető ír alá.

Az igazgató távollétében - annak feltüntetésével, hogy "az igazgató helyett", teljes jogkörrel az igazgató első helyettese, mindkettőjük távollétében az igazgató második helyettese ír alá.

A gazdasági igazgató távollétében - ugyancsak a helyettesi minőség feltüntetésével - teljes jogkörrel a pénzügyi részleg vezetője ír alá.

c./ Amennyiben a levél ügyintézője nem az aláírók valamelyike, abban az esetben az ügyintéző az aláírás előtt köteles a másolatokat /a levél bal alsó részén/ kézjeggyével ellátni. /Szignálni./ A levél eredeti példányán a szignó nem szerepelhet.

d./ A kereseti igazolással kapcsolatos cégszerű aláírás jogát a pénzügyi részleg vezetőjére és a bérszám - fejtőre ruházom át.

2./ Folyó év szeptember 8-án a kiadásra került a Gazdasági Hivatal dolgozói részére az 1/1967-es számú gazdasági igazgatói körözhely, amely többek között az alábbiakat tartalmazza:

a./ Személyi változások: ez év szeptember 1-ével a Gazdasági Hivatal létszáma két új dolgozóval gyarapodott: Garamszegi Gabriella adminisztrátorral és Gittinger Edit analitikus nyilvántartóval. Több éves külföldi távollét után ismét átvette a Gondnokság vezetését Müller Gézáné.

b./ Szervezeti változások: a Gazdasági Hivatal szervezeti felépítése, és ezen belül az egyes munkakörök, az eddigi szervezeti felépítéssel szemben a következőképpen módosulnak:

Pénzügyi részleg vezetője Sávoly Veronika,

Számviteli részleg vezetője Mészáros Pálné

Munkaügy jelenleg betöltetlen, a munkaügyi feladatokat ideiglenes jelleggel, egyéb elfoglaltságai mellett Tichler Jánosné látja el.

Műszaki ellátás vezetője ideiglenesen Hatos Zoltán műszaki ellenőr,

Gondnokság vezetője Müller Gézáné

Házi könyvkötészet vezetője Svientek Sándor osztályvezető.

c./ Munkaköri változások: a központi raktár kezelését Tóth Istvánnétól Domby Lászlóné veszi át, az állóeszköz raktár kezelését Döme Ottó vette át.

d./ Gépkocsik üzemeltetése: a gépkocsi előadói tevékenységét Egri Zoltán látja el. A gépkocsik ésszerű kihasználására a jövőben a gépkocsi-igényt - a könyvtár igazgatóságának tagjai kivételével - 1 hétre előre,

a tárgyhétet megelőző péntekig kell benyújtani a gépkocsi-előadónak, sürgős esetben az igénybevétel előtt 48 órával. A gépkocsi-előadó köteles a gépkocsik kihasználásánál az ésszerűség követelményeinek megfelelően az üres járatok számát csökkenteni.

Ezért a gépkocsik megteendő utjait lehetőleg úgy kell megszervezni, hogy azokat jövet és menet kellőképpen kihasználják. A bejelentett gépkocsi-igényeket a gépkocsi-előadó - fenntartva az igazgatóság tagjainak a biztosított soronkivüliséget - minden esetben a fontosság és sürgősség figyelembevételével köteles biztosítani.

Az ebédért mindig azt a gépkocsit kell küldeni, amelyik a legközelebb elérhető. Mindkét gépkocsi akadályoztatása esetén, az ebédért tehertaxit kell küldeni. A tehertaxiszámla kifizetését - előzetes tájékoztatás alapján - Sávoly Veronika engedélyezi.

e./ TMK műhely: a műhely munkájának jobb megszervezése érdekében a műhelyadminisztrációt át-, illetve meg kell szervezni, ennek kapcsán szeptember 1-től a műhely munkájának igénybevételére mindennemű igénylést a gondnokság vezetőjének /Müller Gézániának/ kell telefonon, s ezt követően írásban benyújtani. Ő köteles a kért igény elvégzésére intézkedni.

3./ A 2/1967-es számú gazdasági igazgatói körözlésben a gazdasági igazgató szabályozta a kisiparosok foglalkoztatásának rendjét s ezen belül többek között meghatározta, hogy az éves felújítási és karbantartási tervben szereplő építési jellegű munkák megrendelését és ellenőrzését Hatos Zoltán végzi. A karbantartási tervben nem szereplő sürgős javítási munkák megrendelését, valamint a takarítási és ablaktisztítási munkák rendelését a Gondnokság vezetője intézi, azok műszaki ellenőrzését Hatos Zoltán végzi. A nem építési jellegű munkák megrendelését /pl. árubeszerzés, termék előállítás stb./ a Számviteli vezető intézi. Ugyancsak a Számviteli vezető gyűjti össze és teszi meg a szüksé-

ges intézkedéseket a különféle anyagok — irodaszerek és butorok — beszerzésével kapcsolatban is.

Kérjük a könyvtár dolgozóit, hogy a fentiekkel kapcsolatos igény-bejelentéseiket az illetékes dolgozóknak tegyék meg.

BENNA GYÖRGY
gazdasági igazgató

. . .

Telefonbeszélgetések és az energia-felhasználás

Az 1967 február 20-án ismételten megjelent igazgatói utasítás nyomatékosan felhívta a könyvtár dolgozói figyelmét arra, hogy az energiával és telefontal az eddigieknél sokkal jobban takarékoskodjanak. Mivel költségvetésből gazdálkodó intézmény vagyunk, nem lehet közömbös egy dolgozónak sem, hogy a rendelkezésünkre álló pénzt mire és hogyan használjuk fel.

Sok könyvtárban igyekeztek az igazgatói utasítást valóban betartani és betartatni, amit adatszerűen is tudunk bizonyítani, de akadnak még jócskán olyan munkatársaink, akik valamilyen oknál fogva nem tudtak maradéktalanul eleget tenni az utasítás végrehajtásának.

Az alábbi táblázatban szeretném a fenti kijelentésemet igazolni és megdicsérni a telefonbeszélgetéssel takarékoskodó könyvtárosokat, valamint elmarasztalni és bírálni a valószínűleg szükségtelenül sokat telefonálókat, hogy a jövőben igyekezzenek az igazgatói utasítást valóban betartani.

Az 1966 I. félévéhez viszonyítva, 1967 I. félévében a takarékos és kiugróan sokat beszélő könyvtárak a következők voltak:

Könyvtár száma	1967 I. félévében az 1966 I. félévéhez viszonyítva beszélgetések száma	
	Megtakarítás	Tullépés
1	-	284
2	-	330
3	178	-
7	-	319
8	-	223
9	430	-
16	229	-
18	-	358
23/1	-	458
24	931	-
26	225	-
27	-	244
31	201	-
34	-	234
35	-	166
37	316	-
39	261	-
44	562	-
48 + 15 gy.	-	218
2 gy.	498	-
4 gy.	-	223
8 gy.	291	-
20 gy.	-	248
Könyvraktár	-	416

A fel nem sorolt könyvtárak általában a tavalyi átlagnak megfelelő mértékben vették igénybe a telefont. A Központ telefonbeszélgetései valamivel kedvezőbben alakultak, az

alapul vett időszakban tehát megtakarítást értek el. 2.672 beszélgetéssel kevesebbet telefonáltak, mint az elmúlt év hasonló időszakában.

Energia-fogyasztás /gáz, villany/

A számok sem a Központ sem a hálózat esetében nem mutatják a kívánt ésszerű és tervszerű takarékoskosságot.

Az energiafelhasználás a Központban a következőképpen alakult:

1966 I. félévben	109.493.50 Ft
1967 I. "	<u>114.237.50 "</u>

Tehát 1967 I. félévben 4.744.- forint értékkel több energiát használtak.

A hálózatban az energiafogyasztás alakulása:

1966 I. félévben	313.550.80 Ft
1967 I. "	<u>363.665.60 "</u>

Tehát 1967 I. félévben 52.114.80 Ft értékkel több energiát használtak.

Sem a Központban, sem a hálózatban 1967 I. félévében komolyabb átalakítás, bővítés nem volt, tehát nincs körülmény, ami indokolná a nagymértékű emelkedést.

Az igazgatóság kéri a könyvtár valamennyi dolgozóját, hogy törekedjenek az ésszerű és tervszerű takarékoskosságra, hogy az év végére a túllépés ne növekedjen, hanem csökkenjen.

IVONY OTTÓ

AZ IGAZGATÓSÁG.

augusztus 29-i ülésén a belső revizor tájékoztatta az igazgatóságot a villany és telefonfelhasználás I. félévi alakulásáról, az egyes területeken mutatkozó növekedésről, illetve megtakarításról.

..

Szeptemberi ülésén megvitatta az 1966/67 évi oktatási munkáról készített zárójelentést és az 1967/68-as továbbképzési tervet.

Ugyancsak szeptemberben vitatta meg a könyvtár 1968-as kiadványtervét és úgy döntött, hogy a jelentést és a két tervet az Igazgatósági Tanács tárgyalja.

...

Az Igazgatósági Tanács szeptember 21-i ülésén megtárgyalta a könyvtár 1968-as kiadványtervét, az 1966/67 évi oktatási munkáról készített zárójelentést, az 1967/68-as továbbképzési tervet és az Ifjúsági munka a könyvtárakban című jelentést.

.....

PÁRTHIREK

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom jubileumi emlékünnepe-
ségét november 5-én, d.e. 10 órakor tartjuk a VIII. kerületi
Pártbizottság mozitermében (Köztársaság tér 27.).

✱

É r t e s i t é s

- 1./ November 4-én (szombaton) teljes munkanap, hétfői nyitvatartás.
November 5-én (vasárnap) szombati munkarend.
November 6-án, 7-én munkaszünet.
- 2./ November 1-én 10 órakor lesz a könyvismerteti tanfolyam első előadása: Közgazdasági alapismeretek címmel. Az előadás helye: VIII., Rákóczi tér 2. Előadó Sas György, a Pártfőiskola tanára.

KISZ - HIR

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának megünneplésére november 2-án, csütörtökön d.u. 6 órakor a Kozalkalmazottak Szakszervezetének Klubjában (VIII., Puskin u. 4.) könyvtárunk KISZ-szervezete ünnepi taggyűlést, utána pedig klub-estet rendez, amelyen meghívottként egy, ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet katonai egység Komszomol-szervezetének képviselői, és a Magyar Néphadsereg egyik KISZ-szervezetének küldöttei vesznek részt.

A klub-esten Mai szovjet irodalom címen a Könyvtár KISZ-szervezetének Antológia-együttese, valamint a meghívott katonai egységek kulturcsoportjai adnak műsort. A KISZ tagokat és minden érdeklődőt szívesen látnak.

SZAKSZERVEZETI HIREK

A Szakszervezeti Bizottság a szeptember 19-i ülésén megtárgyalta az Intézkedési Tervben foglaltak végrehajtásának tapasztalatait, a szakszervezeti csoportok és a bizalmiak munkáját, és foglalkozott az 1967/68 évi szakszervezeti oktatás előkészítésével.

- 00 -

Az Sz.B. szeptember 21-én szakmai klubnapot szervezett a műszaki irodalom népszerűsítésének problémáiról. A vitaindítót a hálózat műszaki részlegeinek vezetői: Szecsődi János, Takács Emma és Kendöl Katalin tartotta. Bár sajnálatosan csekély számban vettek részt munkatársaink, hasznos volt az összejövetel.

- 00 -

Julius végén tizennyolc munkatársunk kellemes hétvégét töltött Szegeden. A kétnapos programban városnézés, muzeum- és könyvtárlátogatás, valamint a Mojszejev Együttes műsorának a megtekintése szerepelt.

- 00 -

A nyár folyamán harmincegy munkatársunk gyönyörködött Beethoven muzsikájában és a martonvásári kastély szépségeiben a Szakszervezeti Bizottság által szervezett program keretében.

- 00 -

Szeptember 16-án - a zuhogó eső ellenére - kb. hetven munkatársunk tekintette meg "A Szovjet tudomány és technika 50 éve" kiállítást.

- 00 -

A Szakszervezeti Bizottság felhívja a munkatársak figyelmét, hogy a könyvvásárlási részletakciót szeretné mindenki számára lehetővé tenni. Kérjük, hogy az igényeket folyamatosan juttassák el Kővári Józsefnéhez /a Központi Könyvraktár rekeszébe a Központban/, hogy azokat a lehetőségekhez képest ki tudjuk elégíteni.

- - - 000 - - -

SPORTHIREK

Könyvtárunk sportköre szeptember 22-23-án megtartotta vezetőségválasztó taggyűlését. A dobogókői turistaházban "telt ház" hallgatta meg a sportkör munkájáról és gazdálkodásáról s a jövő tervekről szóló beszámolót. Megválasztották a sportkör vezetőségét is: (elnök: Oláh Attila, elnökhelyettesek Varga József, Farkas Jánosné, gazdasági felelős: Oravec Zsuzsa, gyermekcsoport vezetője: Hargitai Nándorné, számvizsgáló bizottság elnöke: Csomor Tibor./

Másnap - verőfényes vasárnap - a mintegy 80 résztvevő változatos turákon vett részt. A taggyűlés és a sportkör további terveinek ismertetésére később visszatérünk.

T u r á k !

Október 22-én, vasárnap Szentendre-Pilisszentlászló-Öreg-Paphegy-Pilisszentlászló-Szentendre utvonalon Márffy István és Hargitai Nándorné vezet turát. Találkozás a Margit-híd budai hidfő HÉV-várócsarnokánál, 7.00-kor. Költség kb. 20.- Ft. Az őszi időszak egyik legszebb, leglátványosabb turautvonala ez, melyre minél több résztvevőt várunk!

- x x -

November 7-én résztveszünk a hagyományos pilisnyergyi emlékturán, felkeressük a hazánk felszabadulásáért küzdő szovjet katonák emlékművét. A turát Márffy István, Hargitai Nándorné, Oláh Attila, Pongorné Biró Irén és mások vezetik. Turautvonala: Piliscsév-Pilis nyereg-Pilistető-Pilisszántó. Találkozás: 6.45-kor a Nyugati pályaudvar nagy pénztárcsarnokában. Költség kb. 20.- Ft.

- x x x -

E Z T Ö R T É N T . . .

Szeptember 18-án a kerületi Tanácsok Népművelési Osztályainak vezetői látogattak könyvtárunkba. A Fővárosi Tanács Népművelési Osztályának könyvtárügyi előadója, Suits Imre részvételével, Révész Ferenc igazgató referátuma után megbeszélték a kerületi tanácsok és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár együttműködéséről kiadott VB elnökhelyettesi utasítás végrehajtását.

✱

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának tiszteletére indított "AZ AURÓRÁTÓL A HOLDRAKÉTÁIG" vetélkedő kerületi döntőit az alábbi időpontokban rendezték meg: az I. és II. kerületben október 3-án; a III. kerületben szeptember 30-án; a IV.-ben szeptember 29-én, az V.-ben

szeptember 27-én; a VI.-ban szeptember 29-én; a VII.-ben október 3-án; a VIII.-ban szeptember 28-án; a IX.-ben és a X.-ben szeptember 29-én; a XI.-ben október 3-án, a XIII.-ban és a XIV.-ben szeptember 28-án; a XV. és XVI.-ban október 3-án; a XVII.-ben szeptember 28-án; a XVIII., XIX. és XX.-ban október 3-án; a XXI. kerületben szeptember 27-én.

A budapesti döntőt az MSzBT budapesti elnöksége, a KISz budapesti bizottsága és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatósága október 7-én, szombaton, a Fővárosi Tanács kulturtermében rendezte meg. A döntőbe jutott harmincnégy budapesti versenyző közül az első helyre Miklós Gábor harmadéves bölcsészhallgató került. Második Papp Tibor honvéd, a harmadik Morvay Tibor, a Könyves Kálmán Gimnázium IV. osztályos tanulója lett. Mindhármuk jutalma: Szovjetunió-beli utazás. A döntő többi résztvevője vásárlási utalványt és értékes könyvcsomagot nyert.

A műsorban közreműködött Bodor Tibor és Pécsi Ildikó.

Ezuton is köszönetünket fejezzük ki az Állami Könyvterjesztő Vállalatnak, hogy nagyon gazdag könyvajándékával hozzájárult a vetélkedő díjazásához.

✖

"TIZ ÉVES AZ ŰRKUTATÁS" címmel az első mesterséges égitest, a szovjet Szputnyik-1 felbocsátásának 10. évfordulójára bibliográfiát jelentettünk meg. A kiadvány röviden ismerteti a rakétatechnika és az űrkutatás legjobb népszerűítő-irodalmát. Tájékoztat az űrkutatás tudományos nagyjairól, s felsorolja a Kozmoszban járt űrhajókat és űrhajósokat napjainkig. A bibliográfiát, - Csomor Tibor állította össze.

✖

A Polgári Védelem tizenöt órás előadássorozatán 427 munkatárs vett részt a nyár folyamán. A záróelőadáson mintegy háromszázan kaptak igazolványt a tanfolyam elvégzéséről.

✖

Szeptember 2-án könyvtárvezetői értekezlet volt. Az őszi feladatokat Dobos Piroska ismertette. A gazdasági osztály új szervezeti rendjéről és a gazdasági munkákról Benna György gazdasági igazgató beszélt.

✱

Új helyiségében szeptember 23-án nyílt meg a 17-es gyermekkönyvtár Csepelen. A 200 m²-es, modern könyvtár a gyárnegyed minden gyermekolvasóját várja.

✱

Szeptember 29-én nyílt meg ünnepélyes keretek között a sashalmi, 32-es könyvtár. Az új helyiségekben felnőtt- és gyermekrészleg, jól felszerelt és olvasóterem van.

✱

A 11-es könyvtár fiókja október 17-én nyílt meg a Várban.

✱

A kisdobosok és Uttörők olvasásának irányításáról jelentés készült az Uttörő Szövetség felkérésére. A jelentést a Magyar Uttörők Szövetsége Budapesti Elnöksége tárgyalta meg.

✱

Intézkedést adott ki a könyvtár igazgatója a fölösleges diafilmek központi tárolásáról.

✱

A nyár folyamán a 24-es könyvtár gyermekrészlege a XVIII. kerületi uttörőtáborban két rendezvényt tartott. Első alkalommal Surányi Ibolya előadóművésznő szerepelt az alsótagozatosok verses-mésedélutánján. Másodizben, a gyermekkönyvtár új szerzeményeit mutatták be, majd fejtörőt rendeztek a felsőtagozatosoknak. A fejtörő résztvevőit jutalmazták.

✱

A 47-es könyvtár Gyermek-könyvbarát klubjának 22 tagja augusztus 24-én a Közlekedési Muzeumba látogatott el. A repülés történetéről tartott előadást jól sikerült fejtörő követte.

A zuglói gyermekkönyvtárak és képviseltették magukat a "Városligeti Hetek"-en szeptember 8-án a Hősök terén rendezett rajzversenyen. A kis olvasók szép helyezéseket értek el a több mint 200 vetélkedő között.

A 12-es könyvtár munkatársai szeptember 28-án a VIII. osztályos gyermekolvasókat átvezették a felnőtt részlegbe.

A 41-es könyvtárban az V.-eseknek osztályfőnöki órát tartott a Könyvtáros. Ennek keretében a kázikönyvtár és a katalógus használatát ismertette.

Az "Auróra-akció" vetélkedője szeptember 19-én volt a 28-as könyvtár gyermekrészlegében. A könyvtáros szemléltetésként a Leningrád című filmet használta fel.

Érdekes kiállítást készítettek a 19-es könyvtár gyermekrészlegében. A kiállítás címe: "Jobb kevesebb könyvet olvasni, de többet gondolkodni tartalmukon."

A XI. kerületi Tanács felkérésére október 3-án a "Hős városok hete" keretében a 6-os gyermekkönyvtárban ankétot rendeztek Kátajev: Távolban egy fehér vitorla című művéről.

A szovjet tudomány és technika című kiállítást a 2-es könyvtár gyermekrészlege szeptember 19-én azokkal a gyermekekkel látogatta meg, akik az iskolai szervezésből kiamaradtak. A gyermekek A sejttől az élő szervezetig című filmet is megtekintették.

✻

Az I. gimnázistáknak szeptember 23-án rendezett a 23-as könyvtár bemutatót, amelyen vegyipari szakkönyveket ismertettek. Az Illatos uton a könyvtár szolgáltatóit az első éves ipari tanulókkal beszéltek meg. Ez alkalommal 48 fiatal iratkozott a könyvtárba.

✻

"Az érzelmek forradalma a szovjet új hullám költészetében" címmel tartott előadást a 28-as könyvtárban Rádics József, a Kiadói Főigazgatóság munkatársa szeptember 26-án. A Versbarátok Körének tagjai Jevtusenko, Vinokurov, Voznyeszenszkij, és Rözsgyesztvenszkij költeményeit szavalták.

✻

A Hazafias Népfrent XIV. kerületi szervezete és a 43-as könyvtár október 5-én orosz-, szovjet irodalmi estet rendezett. Az előadó: Radó György műfordító volt. Kormos Márta előadóművésznő tolmácsolta a költők verseit.

✻

Szakmai továbbképzésünk keretében Koczkás Sándor egyetemi tanár tartott előadást "Az irodalmi korszerűség kérdései" címmel, október 14-én.

✻

SZEMÉLYI HIREK

Alkotmányunk ünnepén munkatársaink közül Szocialista Kultúráért kitüntetésben részesült Ecsedy Andorné és Gáliczky Éva. Kiváló dolgozó jelvényt kapott Nagymihály Lajosné. Miniszteri dicsérő oklevéllel tüntették ki Klinda Mária, Tóth Jánosné és Vasvári Istvánnét.

oo

Az Aurórától a holdrakétáig vetélkedő budapesti döntője alkalmából a szervezésben nyújtott lelkiismeretes munkájukért a könyvtár dolgozói közül Gönczi Imre, Hargitai Nándorné, Máthé Imréné és Uray Béla az MSzBT Aranykoszorus jelvényét és pénzjutalmat kaptak. Aranykoszorus jelvényt és 10 kötetnyi könyvjutalmat kaptak: Bánk Ferencné, Csernák Béláné, Harmath Ferencné, Farkas Jánosné, Kovács Lajosné, Pályi Éva és Rudas Klára.

Pénzjutalomban részesült: Bacsa Andrásné, Farkas Józsefné, Havas Csabáné, Lakatos Péterné, Maruszki József, Samu Gizella, Sólyom Károlyné, Tóth Sándorné, Uray Béla, Vági Lajosné és Vukán Viktóra.

20 kötetes könyvjutalmat kapott: Farkas Anikó, Erdődi Ferencné, Tóth Ilona, Schlett István, Horváth Györgyné, Meiszner Tamásné, Forgács Tiborné, Takács Emma, Weisz Sándorné és Tátrai Lajosné

10 kötetes könyvjutalmat kaptak: Bánk Ferenc, Benkő Attiláné, Budavári Gusztávné, Csép Attiláné, Csikász Istvánné, Dávid Gyuláné, Ecsedy Klára, Forintos Eszter, Galuska Gyula, Gál Györgyné, Gehér Józsefné, Gujgiczter Imréné, Halmai Istvánné, dr. Horváth Pálné, Kakuk Sándorné, Kollár Magda, Kovács Jánosné, Kovács Mária, Lakner Gyuláné, Léczfalvi Rezsőné, Lendvai Istvánné, Leszt Katalin, Lukács Györgyné, Márffy István, Napholz Eszter, Nattán Julia, Nyujtó Zsuzsa, Oravec Zsuzsa, Pápai Lajos, Petri Béláné, Richlich Ilona, Sándor Ottóné, Sugár Jenőné, Szalay Magda, Szecsődi Jánosné, Szekeres Lászlóné, Szendrői Józsefné, Szitás Zsuzsa, Tóth Dezsőné, Töreki Gézáné, Tverdota Miklósné, Varga Márta és Zachár Zoltánné.

oo

Szeptember elsejei hatállyal 50 munkatársunk részesült bérkorrekcióban.

oo

Kondorosi Sándor kollégánkat könyvtárunkban töltött munkásságának 50. évfordulóján, szeptember elsején köszöntötte az igazgatóság. E ritka szép évfordulót munkatársai is megünnepelték és szeretetüket ajándékokkal fejezték ki. Kívánunk kiváló munkatársunknak jó egészséget!

oo

Galuska Gyula kollégánk munkásságának negyedszázados évfordulóját október 7-én ünnepeltük. A könyvtár munkatársai nevében szeretettel köszöntjük őt!

oo

Kinevezés

Sávoly Veronikát november elsejei hatállyal a gazdasági igazgató helyettesévé nevezte ki a könyvtár igazgatója.

Megbízás

Intézetünk munkavédelmi /balesetvédelmi/ teendőinek ellátásával az igazgató október elsejével Egri Zoltánt, a gazdasági osztály munkatársát bizta meg.

Elbocsátás

Széles János gépkocsivezetőt a könyvtár igazgatója október 3-án fegyelmi uton, azonnali hatállyal elbocsátotta, társadalmi tulajdon ellen elkövetett vétség miatt.

✘

Kemsei István munkatársunk feleségének fia született. Gratulálunk! A kis Zoltánnak és édesanyjának jó egészséget kívánunk!

Faragó Éva munkatársunk /Budapest Gyűjtemény/ férjhez ment Szer Kálmánhoz; Krémer Juliát /Zenei könyvtár/ Pintér Ferenc vette feleségül. Mindkettőjüknek gratulálunk!

✘ ✘ ✘ ✘

TARTALOMJEGYZÉK

A félszazados Nagy Október és a könyvtárügy Tolnai György	1
A Nagy Októberi Szocialista Forradalom és a Fővárosi Könyvtár.....	... Remete László	3
ÜNNEPI KIADVÁNYOK a Forradalom évfordulójára.....	Ballagi Ágnes.....	6
"Aurórától a holdrakétáig" vetélkedő a Ferencvárosban	Lévay László.....	9
Levelezés szovjet gyerekekkel	Az 1-es gy.könyvtár dolgozói	11
:		
<u>Három jubileumi kiadványunk:</u>		
Gorkijtól - napjainkig	H. dr. Varsányi Livia.....	14
Előzetes jelentés "A szovjet népek története" című bibliográfiai kalauzsról.....	Gáti Istvánné.....	17
Szovjet zeneszerzők művei a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár zenei gyűjteményében	Marót Miklós.....	19
Könyvtáraink kapcsolatai ipari tanuló intézetekkel.....	Vasvári István.....	20
Könyvtártudományi pályázat.....	23
Könyvtári segítség a fizikai dolgozók gyermekeinek.....	37-es könyvtár munkatársai..	24
Beszélgetés Kóhalmi Bélávaé...	Tóbiás Áron.....	26
Kommentár nélküli előzetes....	Ker. Könyvtárak Osztálya...	28
Továbbképzési terv.....	Igazgatóság.....	30
Tájékoztató a könyvtár gazdálkodásával kapcsolatos intézkedésekről.....	Benna György	34
Telefonbeszélgetések és az energia felhasználás alakulása 1967 I. félévében.....	Ivony Ottó.....	37

Igazgatósági ülések.....	40
Párthirek.....	40
KISz hírek	41
Szakszervezeti hírek	41
Sporthirek	42
Ez történt	43
Személyi hírek.....	48

A szerkesztésért és kiadásért Révész Ferenc igazgató felel
Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sokszorosítása
Szerkeszti és kiadja a Bibliográfiai és Propaganda Osztály
Engedélyszám: III./400/s/1966/139 Bp.